

A muskátli károsítói

NAPIMÁDÓ KEDVENCÜNK, A MUSKÁTLI NEM HIÁNYOZHAT A NYÁRI KERTBŐL VAGY ABLAKLÁDÁBÓL. NEM KÜLÖNÖSBEN ÉRZÉKENY NÖVÉNY, DE AKAD NÉHÁNY KÁROSÍTÓJA, AMELYEKET IDŐBEN FELISMERVE EGYSZERŰEN VÉDEKEZHETÜNK ELLENÜK.

DR. MIKULÁS JÓZSEF

A muskátli leggyakoribb élettani betegsége a vízkórság vagy ödéma, amit a túllöntözés, a szellőtlen viszonyok következtében kialakuló nagy páratartalom okoz. Főként a levelek fonákán, néha a szár felületén sejtnedvtől duzzadó óriási sejtek halmaza jön létre, amely később elparásodik. A túllöntözés kerülésével, a levegő páratartalmának csökkentésével, szellőztetéssel védekezhetünk ellene.

A muskátlinak nagyon sok károsítója van: csak vírusból 9 ismeretes, leggyakoribb közülük a

muskátli levélfodrosodás vírus kártétele. Nevéhez illően erős fertőzésnél a levél fodrosodik, felhólyagosodik, berepedezik. Növényi nedvvel vihető át például dugványszedésnél.

A baktériumok sem vetik meg, három faj is károsítja. Korábban legjelentősebb betegségét baktérium okozta, melyet a levéltünetek alapján ismerhetünk fel: ék alakú, vizenyős foltok keletkeznek a levélen. Ezt a *Xanthomonas* baktérium okozza, amely sok más növényt is megfertőz. Ma már nincs nagy jelentősége, de azért oda kell rá figyelniünk.

A gombabetegségek is meglátogatják a muskátlit. Ezek közül a leggyakoribb a közismert szürkerothadás, ami főleg a talajon vagy egymáson fekvő, enyhén sárguló leveleket fertőzi. Vizenyős foltok, azokon pedig szürke penészgyp jelenik meg a betegség következtében.

Duzzadó és parásodó sejtek a levél fonákán

Az állati kártevők közül a gyapottok-bagolylepke változatos színű hernyóinak szinte minden fejlődési alakját, és munkájuk nagy részét megismerhetjük a muskátlinkon. Általában augusztustól jelennek meg a virágokon. A nagy távolságokat megtevéő lepkék szabad szemmel is

Muskáтли levélfodrosodás vírus kártételének tünete

látható, gombostűfej méretű, fehér petéket raknak a növényre, abból kelnek ki a falánk lárvák. Amikor már nagyobbak, az ürülékükről is észrevehetjük a kártételt. A hernyók meghatározásában *dr. Haltrich Attila* segített.

Baktériumos betegség muskátlilevélén

A gammabagolypille sem veti meg a muskátlit, lárvái a lombot károsítják, és nem a virágzatot.

A soktápnövényű kártevők közül még meg kell említeni a levéltetveket, valamint a liszteskét. Az üvegházi molytetű (liszteske) elhanyagolt

Gyapottok-bagolylepke hernyójának kártétele a bimbókon

vagy valamiért legyengült növényeken szaporodik fel és okoz gondot, ez vonatkozik a levéltetűre is.

Az amerikai lepkebabóca is gondot okozhat a szívogatásával, illetve a viaszos bevonatú lárvák tömege csúfítja el a töveket. Bár ismeretes biológiai védekezés, de ha most észleljük, inkább a

Gyapottok-bagolylepke lárvája kedveli a muskátli virágát is

Amerikai lepkebabóca imágó muskátli virágán

leomosást javasoljuk erős vízsugárral. Atkák és tripszek is felszaporodhatnak a muskátlin. A tripszek ellen sárga ragacsos színcsapdával védekezhetünk. Kártevők lehetnek még a házatlan csigák is, amelyek ellen csigaölő szert vethetünk be.

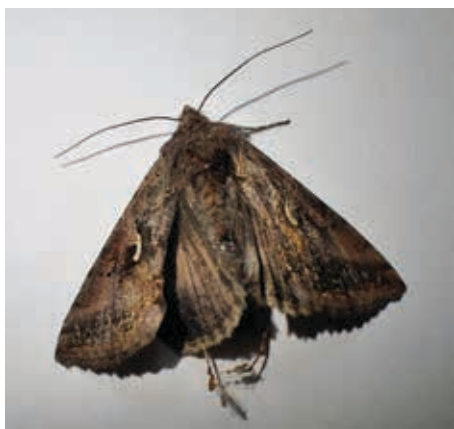
Amint észleljük a rendellenességet muskátlin, azonnal tennünk kell valamit, hogy megszűnjön. Ha meg tudjuk határozni a károsítót, akkor megtehetjük a megfelelő ellenintézkedést. Gyanús esetben a beteg töveket el kell távolítani. A kórokozók egy része ellen növényvédő szerrel tudunk védekezni, ha időben megtesszük, nem

Védekezés

A muskátli rendszeres tisztogatása, valamint a fölösleges sebzések kerülése, az elnyílt virágok eltávolítása elengedhetetlen, a kémiai védekezés csak kiegészítője ezeknek a lépéseknek.

Amerikai lepkebabóca lárvák tömege

Gammabagolylepke

lesz „járvány”, ellenkező esetben kicsi az esélyünk a muskátli megmentésére. Sajnos a vírusok ellen csak megelőzéssel, egészséges szaporítóanyaggal, illetve a beteg tövek eltávolításával tudunk védekezni.

Segít a muskátli

A *Pelargonium* nemzetségnek 280 ismert faja van, köztük olyan aromás növények, mint a gyógynövényként használt afrikai muskátli. A dél-afrikai eredetű kaloba, a *Pelargonium siddoides* valaha a zuluk orvossága volt, számos betegség ellen vették hasznát. Európába az 1920-as években jutott. A vastag, sötétbarna, 15 cm-re is lenyúló gyökeréből készül a drog, ami közvetlen antibakteriális hatásával, valamint az immunrendszer serkentésével segíti a gyógyulást a megfázásból. Hosszú kocsányú, szív alakú, bársonyos levelei gyengén elágazó szárazon fejlődnek, apró virágai igen sötétek, bordó vagy lila színűek, ezért fekete muskátli

néven is ismert. Az egész növény tömött rozet-tára emlékezet. Azonosított hatóanyagai közt kumarinokat, polifenolokat, flavonoidokat, kalciumot és szilíciumot találunk. Tabletta és szirup formájában forgalmazzák megfázás, torokfájás, köhögés gyógyszereként.

A muskátli védelmére használható III. kategóriás készítmények

Készítmény (hatóanyag)	Károsító	Dózis g vagy ml 10 liter vízhez
Olajos rézkén (kén, paraffinolajok, réz-oxiklorid)	atkák (gyérítés), baktériumos betegségek, gombabetegségek, levéltetvek	40 ml
Prolectus (fenpirazamin)	moníliai virág- és hajtásszáradás, szürkepenész	12 g
Bio Plantella Flora Permet (piretrinek)	levéltetű, molytetvek	felhasználásra kész permet
Careo rovarölő táprúd (acetamiprid)	levéltetvek, molytetvek, tripszek	táprudak száma a cserép méretétől függ
Fazilo rovarölő permet (abamektin, piretrinek)	levéltetvek, pajzstetvek, takácsatkák, tripszek, üvegházi molytetű	felhasználásra kész folyadék
Mospilan 20SG (acetamiprid)	szívó és rágókártevők	0,6-5 g
Nissorun 10 WP (hexitiazox)	takácsatkák	4-8 g